

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 88 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunta on 3 päivänä lokakuuta 1986 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 113 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta.

Hallitus ehdottaa, että useita keskeisimpiä tuloverotuksessa myönnettäviä vähennyksiä korotetaisiin. Lisäksi tässä yhteydessä ehdotetaan tehtäväksi tulo- ja varallisuusverolain eräisiin muihin keskeisiin säännöksiin muutoksia. Tehdyissä tulo- ja varallisuusverolakiin muutosehdotuksia sisältävissä lakialoitteissa on muutosehdotuksia edellä tarkoitettuihin säännöksiin, minkä lisäksi erät niistä sisältävät muutosehdotuksia myös muihin tulo- ja varallisuusverolain säännöksiin. Vastavasti tehdyt toivomusaloitteet sisältävät toivomusehdotuksia käsiteltävänä oleviin lainkohtiin ja eräisiin muihin tulo- ja varallisuusverolain säännöksiin. Tämän vuoksi valiokunta on päättänyt tässä yhteydessä käsitellä kaikki valiokuntaan lähetetyt tulo- ja varallisuusverolakiin liittyvät lakialoitteet sekä tulo- ja varallisuusverolakiin liittyviksi katsottavat toivomusaloitteet.

Valiokunta on käsitellyt seuraavat valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähetetyt lakialoitteet:

— 28.2.1986 lähetetyn ed. Stenius-Kaukosen ym. lakialoitteen n:o 3 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 2 a §:n muuttamisesta,

— 4.3.1986 lähetetyn ed. Rosnellin ym. lakialoitteen n:o 12 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 14 §:n muuttamisesta,

— 28.2.1986 lähetetyn ed. Stenius-Kaukosen ym. lakialoitteen n:o 13 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 60 §:n muuttamisesta,

— 7.3.1986 lähetetyn ed. Roosin ym. lakialoitteen n:o 19 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 18.4.1986 lähetetyn ed. Jyrkilän ym. lakialoitteen n:o 38 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta,

— 15.5.1986 lähetetyn ed. Hetemäki-Olanderin lakialoitteen n:o 51 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta,

— 16.9.1986 lähetetyn ed. Linnan ym. lakialoitteen n:o 78 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 20 §:n muuttamisesta,

— 16.9.1986 lähetetyn ed. Alarannan ym. lakialoitteen n:o 86 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 10.10.1986 lähetetyn ed. Puolanteen ym. lakialoitteen n:o 99 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta,

— 10.10.1986 lähetetyn ed. Juhantalon ym. lakialoitteen n:o 100 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 57 §:n muuttamisesta,

— 10.10.1986 lähetetyn ed. Almgrenin ym. lakialoitteen n:o 104 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 17.10.1986 lähetetyn ed. Rosnellin ym. lakialoitteen n:o 108 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 14 ja 29 §:n muuttamisesta,

— 17.10.1986 lähetetyn ed. Kuopan ym. lakialoitteen n:o 109 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 37 §:n muuttamisesta,

— 21.10.1986 lähetetyn ed. Puolanteen ym. lakialoitteen n:o 114 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta,

— 14.11.1986 lähetetyn ed. Wasz-Höckertin lakialoitteen n:o 134 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta,

— 14.11.1986 lähetetyn ed. Vepsäläisen ym. lakialoitteen n:o 135 laeiksi tulo- ja varallisuusverolain ja tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain muuttamisesta,

— 27.11.1986 lähetetyn ed. Stenius-Kaukosen ym. lakialoitteen n:o 145 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta sekä

— 27.11.1986 lähetetyn ed. Sasin lakialoitteen n:o 151 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 26 §:n muuttamisesta.

Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt 29 päivänä maaliskuuta 1985 valiokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähetetyn

— ed. Isohookana-Asunmaan ym. toivomusaloitteen n:o 50/1985 vp. TEL-maksujen verovähennyskelpoisuudesta.

Lisäksi valiokunta on käsitellyt seuraavat 4 päivänä huhtikuuta 1986 valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lähetetyt toivomusaloitteet:

— ed. Ahon ym. toivomusaloitteen n:o 26 opiskelijavähennyksen perusteista kunnallisverotuksessa,

— ed. Almgrenin ym. toivomusaloitteen n:o 33 sotainvalidien ja rintamaveteraanien hoitokustannusten täysimääräisestä verovähennysoikeudesta,

— ed. Anttilan ym. toivomusaloitteen n:o 34 kansalais- ja työväenopistojen opettajille maksettavien matkakorvausten saattamisesta verovapaaksi,

— ed. Arranzin ym. toivomusaloitteen n:o 37 pienten eläkkeiden verotuksen keventämisestä,

— ed. Arranzin ym. toivomusaloitteen n:o 38 sairauskuluvähennyksen omavastuusuuden poistamisesta,

— ed. Arranzin ym. toivomusaloitteen n:o 39 vuokratulojen verovähennyskelpoisuuden lisäämisestä,

— ed. Arranzin ym. toivomusaloitteen n:o 41 kotitaloustyöntekijälle ja perhepäivähoitajalle maksettavan palkan verovähennyskelpoisuudesta,

— ed. Arranzin ym. toivomusaloitteen n:o 42 kuukautissuojakustannusten saattamisesta verovähennyskelpoiseksi,

— ed. Astalan toivomusaloitteen n:o 51 kehityskauppayhdistysten vapauttamisesta tuloverosta,

— ed. von Bellin ym. toivomusaloitteen n:o 53 sairauskulujen vähennyksen enimmäismäärän poistamisesta,

— ed. Eklundin ym. toivomusaloitteen n:o 59 pienten työeläkkeiden saattamisesta verovapaaksi tuloksi,

— ed. Hirvelän toivomusaloitteen n:o 62 apteekista ostettavien kuukautissuojien hankintamenojen saattamisesta verovähennyskelpoiseksi,

— ed. Hurskainen-Leppäsen ym. toivomusaloitteen n:o 63 elatusvelvollisen mahdollisuudesta vähentää elatusmaksuja vastaava summa verotuksessa,

— ed. Hurskainen-Leppäsen ym. toivomusaloitteen n:o 64 lasten päivähoitoon kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten verovähennyskelpoisuudesta,

— ed. Hurskainen-Leppäsen ym. toivomusaloitteen n:o 65 kotiapulaisen palkkakustannusten verovähennyskelpoisuudesta,

— ed. Isohookana-Asunmaan ym. toivomusaloitteen n:o 73 kotiapulaisen palkkamenojen saattamisesta verovähennyskelpoiseksi,

— ed. Jyrkilän ym. toivomusaloitteen n:o 83 invalidivähennyksen korottamisesta,

— ed. Jyrkilän ym. toivomusaloitteen n:o 84 eläketulovähennyksen korottamisesta kunnallisverotuksessa,

— ed. Jyrkilän ym. toivomusaloitteen n:o 85 kotiapulaisen palkkakustannusten saattamisesta vähennyskelpoiseksi verotuksessa,

— ed. Kettusen toivomusaloitteen n:o 97 vuokralaisen mahdollisuudesta vähentää vuokrakuluja verotuksessa,

— ed. Kettusen ym. toivomusaloitteen n:o 98 kunnallisverotuksen invalidivähennyksen palauttamisesta,

— ed. Kettusen ym. toivomusaloitteen n:o 99 kansaneläkkeiden verottamisesta luopumisesta,

— ed. Lahti-Nuuttilan ym. toivomusaloitteen n:o 124 ulkomailta harjoittelevan opiskelijan verotuksen keventämisestä,

— ed. Lahti-Nuuttilan ym. toivomusaloitteen n:o 125 takautuvasti myönnettävien kansaneläkkeiden verottamisesta,

— ed. J. Mikkolan ym. toivomusaloitteen n:o 141 kunnallisten luottamushenkilöiden taustajärjestöilleen maksamien palkkio-osuuksien saattamisesta verotuksessa vähennyskelpoiseksi,

— ed. Pietikäisen ym. toivomusaloitteen n:o 162 kunnallisverotuksen opiskelijavähennyksen korottamisesta,

— ed. Pohdon ym. toivomusaloitteen n:o 164 moottorisahakustannusten saattamisesta kokonaan vähennyskelpoiseksi verotuksessa,

— ed. Pokan ym. toivomusaloitteen n:o 170 kotiapulaisen palkkausmenojen vähentämisestä verotuksessa,

— ed. Puolanteen ym. toivomusaloitteen n:o 171 pienyrittäjien verotuksen epäkohtien korjaamisesta,

— ed. Rajamäen ym. toivomusaloitteen n:o 175 korkeiden sairauskulujen vähennysoikeuden lisäämisestä verotuksessa,

— ed. Raudaskosken ym. toivomusaloitteen n:o 179 asevelvollisten verovähennysoikeuksien lisäämisestä,

— ed. Saarikosken ym. toivomusaloitteen n:o 190 yrittäjien eläke- ja tapaturmavakuutuslakien mukaisten vakuutusmaksujen vähentämisestä verotuksessa,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 195 sairauskulujen omavastuusuuden poistamisesta verotuksessa,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 197 verotuksen omavastuusuuksien poistamisesta rintamaveteraaneilta,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 198 yksityiskotiin sijoitetun lapsen huoltamiskulujen hyväksymisestä verovähennyskelpoisiksi,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 199 kunnallisverotuksen opiskelijavähennyksen korottamisesta,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 200 invalidivähennyksen palauttamisesta kunnallisverotukseen,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 201 vuorotyölisän verottamisesta luopumisesta,

— ed. Skönin ym. toivomusaloitteen n:o 203 takautuvasti maksettavien eläkkeiden verotuksen oikaisemisesta,

— ed. Tuomaalan ym. toivomusaloitteen n:o 227 erityisen vammaisperusvähennystä tarkoittavan säännöksen aikaansaamisesta verolainsäädäntöön,

— ed. Tuomaalan ym. toivomusaloitteen n:o 228 kotiapulaisten ja lastenhoitajien palkkojen vähennysoikeutta verotuksessa koskevasta selvituksesta,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 234 vuorotyölisän verotuksen poistamisesta,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 235 verovapauden myöntämisestä työttömälle henkilölle eräissä tapauksissa,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 236 äitiys- ja sairauspäivärahan saattamisesta verovapaaksi,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 237 pienehköjen vakuutuskorvausten verovapaudesta,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 238 aloitepalkkioiden saattamisesta verottomaksi tuloksi,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 239 naapuriavun verotuksen poistamisesta,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 241 invalidivähennysten korottamisesta verotuksessa,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 242 vuokramenojen vähennyskelpoisuudesta verotuksessa,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 243 jatko- ja uudelleenkoulutuksen kustannusten verovähennyskelpoisuudesta,

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 244 yksityiskotiin sijoitetun lapsen hoitamisesta myönnettävistä veronhuojennuksista ja

— ed. Vainion ym. toivomusaloitteen n:o 245 kotimaassa vietetyn loman vaikutuksesta ulkomailla työskentelevän henkilön verotukseen.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi vuodelta 1987 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

ehdotetaan tuloveroasteikkoa lievennettäväksi kuluvalta vuodelta toimittavassa verotuksessa sovellettavaan asteikkoon verrattuna 4 prosentin hintatason nousua vastaavasti. Rahanarvon muuttumisesta johtuvan tuloveroasteen kasvun hillitsemiseksi hallitus ehdottaa, että eräitä tulo- ja varallisuusverolain keskeisiä vähennyksiä sekä eräitä markkamääriä tarkistettaisiin 3,5 prosentin hintatason nousua vastaavasti sekä eräitä vähennyksiä lisäksi huomattavasti tätä enemmän.

Ne vähennykset, joiden määriä ehdotetaan tuloverotuksessa korotettavaksi edellä esitetyn mukaisesti, ovat valtionverotuksen työtulovähennys, yksinhuoltajavähennys, elatusvelvollisuusvähennys sekä puoliso-vähennyksen alle 8-vuotiaan lapsen elatuksen perusteella myönnettävä korotus.

Kunnallisverotuksessa näitä korotettavia vähennyksiä olisivat yksinhuoltajavähennys, opiskelijavähennys, elatusvelvollisuusvähennys sekä perusvähennys.

Yleistä tarkistusperustetta enemmän korotettaisiin valtion- ja kunnallisverotuksen tulonhankkimisvähennystä ja veronmaksukyvyn alentumisvähennystä, valtionverotuksen palkkavähennystä, koulutusvähennystä, lapsenhoitovähennystä ja huoltajavähennystä sekä kunnallisverotuksen lapsivähennystä. Viimeksi mainittu ehdotetaan samalla porrastettavaksi lapsiluvun mukaan samaan tapaan kuin valtionverosta myönnettävä huoltajavähennys, jonka porrastusta samalla myös jyrkennettäisiin nykyisestä.

Lapsiperheitä koskevista veroperusteiden tarkistuksista eniten merkitystä olisi kuitenkin ehdotetulla lapsenhoitovähennyksen huomattavalla korotuksella. Vähennyksen yleistä enimmäismäärää korotettaisiin noin kolmanneksella. Enintään 7-vuotiaan lapsen elättämisen perusteella myönnettävä korotus nousisi puolestaan lähes kaksinkertaiseksi.

Rahanarvon muuttumista vastaavasti ehdotetaan korotettavaksi yrittäjätulon ilman eri selvitystä ansiotuloksi katsottavaa osuutta.

Valtion ja kunnallisverotuksen eläketulovähennystä ei tarvitsisi muuttaa rahanarvon muuttumisen johdosta, koska ne ovat kansaneläkkeeseen suhteutettuina käytännössä elinkustannusindeksiin sidottuja. Hallitus ehdottaa kuitenkin pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien verotuksen keventämiseksi valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennysten kertomien tarkistamista.

Vuokra-asuntojen tarjonnan lisäämiseksi hallitus ehdottaa vuokratulojen perusteella myönnet-

tävää omaisuustulovähennystä korotettavaksi nykyisestä 6 000 markasta 7 200 markkaan. Samalla ehdotetaan omaisuustulovähennyksen tuntuvaa korottamista. Vähennys olisi nykyisen 3 000 markan asemesta osinkojen osalta 5 200 markkaa ja korkojen osalta 3 800 markkaa.

Pörssiosakkeiden verotusarvoperusteita ehdotetaan uudistettavaksi siten, että sanottujen osakkeiden verotusarvoksi vahvistettaisiin vain 70 prosenttia verovuoden lopun hintanoteerauksesta nykyisen 100 prosentin asemesta.

Lisäksi ehdotetaan verotuksen niin sanotun kattosäännöksen tarkistamista siten, että verojen ylittäessä 80 prosenttia verotettavasta tulosta varallisuusvero voitaisiin jättää kokonaan maksuunpanematta ilman nykyistä 30 prosentin rajoitusta.

Käsiteltyjen lakialoitteiden mukaiset lakiehdotukset sisältävät hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaisten säännösehdotusten ja eräiden muiden tulo- ja varallisuusverolain säännösten osalta hallituksen esityksestä poikkeavia muutosehdotuksia. Käsiteltyissä toivomusaloitteissa ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi useita käsiteltyihin säännösehdotuksiin ja niihin läheisesti liittyviin säännösehdotuksiin liittyviä toivomuksia.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut

hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta ehdottaa, että valtionverotuksessa tehtävän puoliso-vähennyksen lapsikorotusta korotettaisiin 1 200 markkaa hallituksen ehdottamaa enemmän, joten lapsikorotus olisi 3 000 markkaa.

Valiokunta toteaa, että lapsiperheiden taloudelliseen asemaan vaikuttavat suorat tulonsiirrot ja useat muut sosiaalipoliittiset toimenpiteet sekä verotukselliset toimenpiteet. Näiden yhteisvaikutusten selvittämiseksi valiokunta edellyttää hallituksen suorittavan asiasta kokonaisvaltaisen tutkimuksen.

Valiokunta edellyttää, että hallitus seuraa hallituksen esityksen mukaiseen tulo- ja varallisuusverolain 65 §:ään sisältyvän ns. kattosäännöksen soveltamisen vaikutuksia eri verovelvollisryhmien verotukseen.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 20 §:n 9 kohta, 22 §:n 1 momentin 17 ja 22 kohta, 28 §:n 1 kohta, 31 §:n 1 momentti, 32 a §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentin 1—5 kohta, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 36 a §:n 1 momentti, 37 § ja 48 §:n 3 momentti, 57 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti sekä 65 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti, 32 a §:n 1 momentti ja 57 §:n 1 momentin 1 kohta 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (972/84), 17 b §:n 2 momentti, 28 §:n 1 kohta, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3, 4 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 57 § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (998/85), 20 §:n 9 kohta 29 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (897/85), 22 §:n 1 momentin 17 kohta 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (478/81) ja 22 kohta 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (604/84), 31 §:n 1 momentti ja 33 §:n 1 momentin 2 a kohta 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), 34 §:n 1 momentti ja 36 a §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (111/82) sekä 65 §:n 1 momentti 1 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (913/78), näin kuuluviksi:

17, 17 b, 20, 22, 28, 31 ja 32 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

33 §
Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

(1—3 kohta kuten hallituksen esityksessä)

4) 5 000 markkaa, jos verovelvollisen puolisoilla ei ole veronalaista tuloa, tai jos puolisoilla on tällaista tuloa, saa se puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi, vähentää 5 000 markkaa vähennettynä 25 prosentilla toisen puolison tulon määrästä, kuitenkin niin, että vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 3 000 markalla, jos verovelvollinen on elättänyt verovuonna enintään 7 vuotta täyttäneitä lastaan tai kasvattilastaan (*puolisovähennys*),

(5 kohta kuten hallituksen esityksessä)

34, 36, 36 a, 37, 48, 57 ja 65 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteisiin n:o 3, 12, 13, 19, 38, 51, 78, 86, 99, 100, 104, 108, 109, 114, 134, 135, 145 ja 151 sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 50/1985 vp., 26, 33, 34, 37—39, 41, 42, 51, 53, 59, 62—65, 73, 83—85, 97—99, 124, 125, 141, 162, 164, 170, 171, 175, 179, 190, 195, 197—201, 203, 227, 228, 234—239 ja 241—245 hylättäisiin.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, jäsenet Ajo (osittain), Alppi (osittain), Joutsenlahdi, Koskeniemi (osittain), Linna, Malm (osittain), Martikainen, Mäki-Hakola, Pohjala (osittain), Rosnell, Rönholm, Tenhiälä ja Tikka sekä

varajäsenet Bärlund (osittain), Eklund, Järvenpää (osittain), Lahti-Nuuttila (osittain), Manninen, Pekkarinen (osittain), Rusanen (osittain), Sasi, Savolainen (osittain), Vepsäläinen ja Viljanen (osittain).

Vastalauseita

I

Ehdotuksemme keskeinen sisältö

Ehdotamme työhön perustumattomien tulojen ja rikkauksien verottamista enemmän, jotta työhön perustuvien tulojen verotuksessa päästäisiin suurempaan oikeudenmukaisuuteen.

Ehdotamme varallisuudesta pantavaksi verolle kotimaiset osakeyhtiöt, osuuskunnat ja eräät yhteisöt, ei kuitenkaan asumista ja sitä palvelevaa toimintaa. Tulolähteen tappion vähentämismahdollisuutta ehdotetaan supistettavaksi.

Hallituksen esittäessä ja valiokunnan enemmistön nyt kannattaessa 200-lle Suomen rikkaimpiin kuuluvalla 10 miljoonan markan verohelpotusta verotuksen kattosäännön muutoksen avulla, me ehdotamme SKDL:n kantana kuljettavaksi päinvastaiseen suuntaan eli kumottavaksi kyseinen säännös kokonaan.

Hallituksen esittäessä omaisuustulovähennykseen korotusta, mille kannalle nyt myös valiokunnan enemmistö on päätenyt, me ehdotamme, että se pidetään ennallaan. Hallitus ja valio-

kunnan enemmistö säilyttäisivät sairauskulujen omavastuusoisuuden. SKDL:n kanta on, että omavastuu poistetaan ja ylärajaa korotetaan.

Hallituksen ja nyt myös valiokunnan enemmistön esittäessä, että arvopaperipörssissä noteerattujen osakkeiden verotusarvoa laskettaisiin, me katsoimme, että niiden verotusarvo tulee säilytettävä ennallaan.

Ehdotamme myös myös kunnallisverotuksen perusvähennyksen korottamista enemmän kuin hallituksen esityksessä, mille kannalle valiokunnan enemmistö on päätenyt.

1. Tulo- ja varallisuusverolaki

Hallituksen henkilöverotuksen linjana on suosia työntekoon perustumattomia tuloja ja varallisuuden omistamista työtulojen kustannuksella. Tämä näkyy varsinkin verotuksen kattosääntöä, omaisuustulovähennystä ja pörssinoteerattujen osakkeiden verotusarvoa koskevista hallituksen esityksistä. Se on nyt tullut myös valiokunnan enemmistön linjaksi.

14 §. Ehdotamme, että kotimainen osakeyhtiö, osuuskunta ja muu yhteisö, jonka veronalaisia varoja ovat verovelvollisen osuus yhtiössä, eivät vuodesta 1987 alkaen enää olisi vapaita varallisuutensa perusteella suoritettavasta verosta. Asunto-osakeyhtiöitä ja -osuuskuntia tai vastaavia kiinteistöyhtiöitä ei kuitenkaan ehdoteta varallisuutensa perusteella verotettaviksi. Samaten asuintalot palvelivat kiinteistöhuoltoyhtiöt olisivat edelleen varallisuusveron ulkopuolella. Tämän kaltainen erillislaki oli voimassa vuonna 1976, nimittäin laki eräiden yhteisöjen velvollisuudesta suorittaa varallisuusveroa vuodelta 1976 (1001/75). Siinä varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta oli vapaiksi jätetty em. asumiseen liittyvien yhteisöjen lisäksi osuuspankit ja säästöpankit. Ehdotamme, ettei niiden suhteen nyt tehtäisi poikkeusta.

Esityksellä pyritään suosimaan työvoiman käyttöä pääoman kustannuksella. Se tehostaa myös yritysvarallisuuden ja koko kansantalouden varallisuuden käyttöä. Kun tähän asti yritysverotusta on kaikin tavoin lievennetty, osin aluksi suhdan-nesyistä, mutta suhdannehelipotusten sittemmin muuttuessa pysyviksi, pyritään nyt samalla tehostamistavoitteiden lisäksi oikeudenmukaisuussyistä siirtämään verotusta takaisin yrityksille.

29 §. Ehdotamme sairauskuluista tehtävän vähennyksen ylärajan korottamista ja omavastuun poistamista. Hallitus ei esitä sen enempää oma-

vastuun poistamista kuin ylärajan nostamista-kaan, mihin valiokunnan enemmistö on tyytenyt.

32 a §. Vuodesta 1985 vuoteen 1986 osinkojen ja korkojen osalta vähennys nousi 3 000 markasta 3 800 markkaan eli 26,6 % ja vuodeksi 1987 hallitus esittää sen nostamista edelleen 5 200 markkaan eli 36,8 % — kahdessa vuodessa se siis liki kaksinkertaistuisi. Tämä on nyt myös valiokunnan enemmistön kanta. Sen ohella vähennystä on laennettu niin, että jos omaisuustulovähennys koskee vuokratuloa, sen enimmäismäärä olisi vuonna 1987 verotuksessa vähennyskelpoinen 7 200 markkaan saakka oltuaan vuonna 1986 vain 6 000 markkaa (nousua 20 %).

Katsomme, että omaisuustulovähennys tulisi säilyttää vuonna 1987 samana kuin vuonna 1986. Emme pidä oikeana, että työhön perustumattomia tuloja suositetaan työtulojen kustannuksella. Tätä periaatetta olemme noudattaneet myös eräiden muiden verolakien ja niihin liittyvien aloit-ten kohdalla.

33 § 7 kohta. Ehdotamme rajoitusta tulolähteen tappion vähentämiselle. Tulolähteen tappiota on näet käytetty myös perusteettomaan verotuksen välttämiseen.

37 §. Hallitus ja valiokunnan enemmistö tyytyvät kaikkein pienituloisimpia koskevan kunnallisverotuksen perusvähennyksen kohdalla 4 %:n inflaatiotarkistukseen, vaikka omaisuustulovähennystä hallitus korottaisi 37 %. Ehdotamme kunnallisverotuksen perusvähennyksen korottamista tuntuvasti. Vastaavasti tulee valtion-osuuksia kunnille lisätä sillä määrällä, mitä ehdotus vähentää kuntien verotuloja.

48 §. Ehdotamme, ettei hallituksen esitystä arvopaperipörssissä noteeratun osakkeen verotusarvon vahvistamista 70 %:ksi käyvästä arvosta hyväksyttäisi.

50 §. Toisessa, verotaulukkoja ja veroprosentteja koskevassa lakialoitteessa ehdotamme varallisuusverotuksen lisäämistä. Sen estämiseksi, että verotus kohdistuisi tavanomaiseen asumiseen, ehdotamme omaan asuntoon kohdistuvaa varallisuuden arvostusta muutettavaksi.

65 §. Ehdotamme verotuksen kattosäännön kumoamista. Suomessa on ihmisiä, joilta on peritty veroja ja maksuja jopa enemmän kuin heillä on verotettavia tuloja. Kaikki tulot eivät ole kuitenkaan veronalaisia vaan on myös verottomia tuloja. Myyntivoitot jäävät suurelta osin verottamatta. Pykälän tällä hetkellä voimassa oleva kattosääntö kertoo, paljonko ihmiseltä enintään voidaan periä veroja. Tällöin kuitenkin ei

tarkasteluun oteta mukaan verottomia tuloja, joita rikkailla on. Hallitus on esittänyt, että verotuksen kattosääntöä muutettaisiin niin, että rikkaiden ei välttämättä tarvitsisi maksaa lainkaan varallisuusveroa. Niinpä hallitus esittää, että 200:lle Suomen rikkaimpiin kuuluvalla annettaisiin yhteensä 10 miljoonan markan verohelpotus eli keskimäärin 50 000 markkaa henkeä kohti. Nämä ihmiset ovat perinteisesti jo nauttineet etuoikeutetuista verottomista tuloista. Tällaista lahjoitusta he eivät todellakaan tarvitse. Valiokunnan enemmistö kuitenkin katsoo, että he sen tarvitsevat.

2. *Tappiontasauksesta tuloverotuksessa annettu laki*

2 a §. Ehdotamme uutta 2 a §:ää. Laki on

tarjonnut suurituloisille mahdollisuuden esimerkiksi maatilataloutta harjoittamalla pienentää pääasiallisen tulolähteen verotusta. Kun tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, esitetään tappiontasauksen markkamääräistä rajoittamista muiden kuin yhtiöiden ja yhteisöjen osalta. Tarvetta olisi ylipäänsä selvittää perusteellisesti lain tarkoituksenmukaisuus ja siihen sisältyvät ongelmat.

Ehdotammekin,

että Eduskunta hyväksyisi valiokunnan mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen asemesta 1. lakiehdotuksessa ehdotetun sisältyvän lain ja lakialoitteen n:o 135 perusteella 2. lakiehdotuksen seuraavasti:

1.

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 65 §, muutetaan lain 14 §, 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 20 §:n 9 kohta, 22 §:n 1 momentin 17 ja 22 kohta, 28 §:n 1 kohta, 29 §:n 1 momentin 6 kohta, 31 §:n 1 momentti, (poist.) 33 §:n 1 momentin 1—5 kohta ja 7 kohta, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 36 a §:n 1 momentti, 37 §, (poist.) 50 §, 57 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti (poist.),

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentin 6 kohta ja 57 §:n 1 momentin 1 kohta 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (972/84), 17 b §:n 2 momentti, 28 §:n 1 kohta, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3, 4 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 57 § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (998/85), 20 §:n 9 kohta 29 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (897/85), 22 §:n 1 momentin 17 kohta 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (478/81) ja 22 kohta 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (604/84), 31 §:n 1 momentti ja 33 §:n 1 momentin 2 a kohta 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), 33 §:n 1 momentin 7 kohta 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), 34 §:n 1 momentti ja 36 a §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (111/82), 37 § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (998/85) ja 50 § 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (972/84), seuraavasti:

14 §

Varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

- 1) edellä 12 ja 13 §:ssä mainitut yhteisöt sekä
- 2) asunto-osakeyhtiö, asunto-osuuskunta, asunto-osakeyhtiöistä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettu osakeyhtiö ja kiinteistöyhtiö, jonka kokonaisvaroista vähintään 75 prosenttia muodostuu pääasiallisesti asumiskäytössä verovuoden lopussa olleista rakennuksista sekä niiden tonteista

tai rakennuspaikoista, sekä sellainen osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka toiminnasta suurin osa muodostuu lämmön tai muun kiinteistöhuollon toimittamisesta omakustannushintaan pääasiallisesti asuntotarkoituksiin käytettävälle rakennuksille.

17, 17 b, 20, 22 ja 28 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

6) omia ja perheenjäsentensä sairauskuluja 1 900 markkaa tai, jos kyseessä ovat puoliset, 3 800 markkaa, minkä lisäksi enimmäismäärää on korotettava 700 markalla jokaisesta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta, jota verovelvollinen on elättänyt (sairauskuluvähennys).

31 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

32 a §

(Poist.)

33 §

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

(1—5 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

7) enintään 50 000 markkaan saakka tuloläheteensä tappion, mikäli se ei johdu elantokustannuksista.

34, 36 ja 36 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

37 §

Jos koko verovuoden Suomessa asuneen henkilön tulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 15 000 markkaa suurempi, on siitä vähennettävä sanotun tulon määrä, tai jos tulo on 15 000 markkaa suurempi, 15 000 markkaa vä-

hennettynä yhdellä prosentilla jokaisesta täydestä 150 markan määrästä, jolla tulo ylittää 15 000 markan määrän (perusvähennys).

48 §

(Poist.)

50 §

Jos verovelvollinen on verovuoden päättyessä käyttänyt omistamaansa rakennusta tai asunto-osakeyhtiön osakkuuden tai asunto-osuuskunnan jäsenyyden perusteella hallitsemaansa huoneistoa yksinomaan tai pääasiallisesti omana taikka perheensä asuntona, vähennetään rakennuksen ja sen tonttimaan sekä osakkeen ja osuuden tämän luvun säännösten mukaan määritetystä arvosta 200 000 markkaa, mutta kuitenkin enintään sanottu arvo.

Jos verovelvollisen omistamassa rakennuksessa on kaksi tai useampia huoneistoja, joista verovelvollinen on verovuoden päättyessä käyttänyt jokin huoneistoa yksinomaan tai pääasiallisesti omana taikka perheensä asuntona, vähennetään rakennuksen omana asuntona käytetyn osan ja sitä vastaavan tonttimaan arvosta 200 000 markkaa, mutta kuitenkin enintään sanottu arvo.

57 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

65 §

(Poist.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2.

Laki

tappiontasauksesta tuloverotuksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään tappiontasauksesta tuloverotuksessa 24 päivänä kesäkuuta 1968 annettuun lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Verovelvollisen henkilön tappiosta otetaan huomioon ja vahvistetaan tulolähdettä kohti enintään 50 000 markkaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987 ja sitä sovelletaan sanotusta päivästä lukien vahvistettaviin tappioihin.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1986

Osmo Vepsäläinen

Niilo Koskenniemi

II

Demokraattisen Vaihtoehdon eduskuntaryhmä on lähtenyt ensi vuoden verotusperusteita määrittäessä siitä, että valtionverosta vapaata tuloa olisi 4 000 markkaa kuukaudessa. Esittämämme veroasteikot on laadittu tätä silmällä pitäen. Pienet palkat, eläketulot, pienet sairaspäivärahat ja työttömyyspäivärahat jäisivät verottamatta. Esittämämme verovapaus ei koske omaisuustuloja, kiinteistötuloja eikä vuokratuloja.

Kunnallisverotuksessa ehdotamme perusvähennystä korotettavaksi siten, että ellei muita vähennyksiä ole, niin verottomaksi tulisi 2 500 markkaa kuukaudessa ja 5 000 markan kuukausituloon asti kunnallisvero lievenisi. Muut vähennykset, kuten lapsivähennys, korottaisivat verovapaata tuloa. Perusvähennyksen huomattava korottaminen vähentäisi luonnollisesti runsaasti kuntien verotuloja, mutta ne olisi korvattava kunnille valtionapuja korottamalla. Kunnille tulisi antaa myös varallisuusvero-oikeus.

Jotta valtio voisi maksaa suurempia valtionapuja kunnille, ehdotamme yhteisöjen ja rikkaiden valtionverotusta kiristettäväksi. Ehdotamme poistettavaksi hallituksen esityksessä olevan osakkeiden ja obligaatioiden aliarvostuksen. Ehdotamme myös kumottavaksi ns. kattosääntöpykälän, joka on vapauttanut suuria omaisuuksia verosta. Tätä

säännöstä hallituksen esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi nykyisestäänkin. Lisäksi esitämme omaisuustulovähennyksen poistamista. Vuokratulovähennystä ehdotamme vain sellaisten vuokratulojen osalta, jotka ovat syntyneet alivuokralaissuhteesta tai vuokranantajan oman asunnon yhteydessä olevasta vuokra-asunnosta.

Kotimainen osakeyhtiö, osuuskunta ja muu yhteisö on ollut vuodesta 1968, yhtä vuotta lukuun ottamatta, vapautettu varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta. Demokraattisen Vaihtoehdon eduskuntaryhmä ehdottaa, että tämä vapautus poitettaisiin ja omaisuuden veroprosentiksi määrättäisiin 2.

Hallitus jatkaa verovähennyksissä omavastuuosuuden määrittämisen linjaa. Eduskunta on hyväksynyt jo omavastuuosuuden korkovähennyksille. Tässä lakiehdotuksessa päätetään sairauskulujen vähennysoikeuden kohdalla omavastuuosuudesta. Tasa-arvon edistämiseksi omavastuuosuus olisi poistettava.

Devan mielestä invalidivähennys olisi palautettava.

Ehdotan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 65 §, muutetaan lain 14 §, 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 20 §:n 9 kohta, 22 §:n 1 momentin 17 ja 22 kohta, 28 §:n 1 kohta, 29 §:n 1 momentin 6 kohta, 31 §:n 1 momentti, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1—5 kohta, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 36 a §:n 1 momentti, 37 §, (poist.) 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 3 momentti sekä 60 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentin 6 kohta ja 57 §:n 1 momentin 1 kohta 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (972/84), 17 b §:n 2 momentti, 28 §:n 1 kohta, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3, 4 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 57 § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (998/85), 20 §:n 9 kohta 29 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (897/85), 22 §:n 1 momentin 17 kohta 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (478/81) ja 22 kohta 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (604/84), 31 §:n 1 momentti ja 33 §:n 1 momentin 2 a kohta 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), 34 §:n 1 momentti ja 36 a §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (111/82), 32 a § ja 37 § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (998/85) ja 57 §:n 1 momentin 2 kohta 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1100/82), sekä

lisätään lakiin uusi 63 a § seuraavasti:

14 §

Varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

1) *edellä 12 ja 13 §:ssä mainitut yhteisöt sekä*
 2) *asunto-osakeyhtiö, asunto-osuuskunta, asunto-osakeyhtiöistä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettu osakeyhtiö ja kiinteistöyhtiö, jonka kokonaisvaroista vähintään 75 prosenttia muodostuu pääasiallisesti asumiskäytössä verovuoden lopussa olleista rakennuksista sekä niiden tonteista tai rakennuspaikoista, sekä sellainen osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka toiminnasta suurin osa muodostuu lämmön tai muun kiinteistöhuollon toimittamisesta omakustannushintaan pääasiallisesti asuntotarkoituksiin käytettäville rakennuksille.*

17, 17 b, 20, 22 ja 28 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

6) *omia ja perheenjäsentensä sairauskuluja 1 800 markkaa tai, jos kyseessä ovat puoliset, 3 600 markkaa, minkä lisäksi enimmäismäärää on korotettava 600 markalla jokaisesta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta, jota verovelvollinen on elättänyt (sairauskuluvähennys).*

31 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

32 a §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistuloistaan 7 200 markkaa vuokratuloja, mikäli vuokratulo on syntynyt alivuokralaiselta saadusta tulosta tai vuokranantajan oman asunnon yhteydessä olevasta vuokra-asunnosta. Vähennys sai kuitenkin olla enintään edellä tarkoitettujen vuokratulojen yhteismäärän suurinen (vuokratulovähennys).

33, 34, 36 ja 36 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

37 §

Jos koko verovuoden Suomessa asuneen henkilön tulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 30 000 markkaa suurempi, on siitä vähennettävä sanotun tulon määrä, tai jos tulo on 30 000 markkaa suurempi, 30 000 markkaa vähennettynä yhdellä prosentilla jokaisesta täydestä 300 markan määrästä, jolla tulo ylittää 30 000 markan määrän (perusvähennys).

48 §

(Poist.)

57 §

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

(1 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

2) 1 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 1 000 markasta (valtioverotuksen invalidivähennys). Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos se on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

60 §

Kahdelta tai useammalta vuodelta kertyneenä tulona voidaan pitää muun muassa:

4) aikaisemmilta vuosilta saatua palkkaa,

5) verovuodelta ja sitä aikaisemmilta vuosilta saatua eläkettä, jolloin kuitenkin 1 momentin säännöksestä poiketen tulontasaus on verovelvollisen vaatimuksesta toimitettava, vaikka aiemmilta vuosilta saatava eläketulo olisi alle 6 000 markkaa ja alle neljännes verovuoden veronalaisesta tulosta, ja jolloin vero määrätään 1 momentissa säädetystä poiketen ja siinä mainittua 15

prosentin rajaa soveltamatta sen suuruiseksi kuin se kunakin vuonna olisi muodostunut, mikäli eläke olisi tuolloin maksettu; sekä

6) verovelvollisen työstä erotessaan saamaa ker-tasuoritusta.

63 a §

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, kunnallisverosta vähennetään 1 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 1 000 markasta (invalidivähennys).

Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsotaan olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

Jos puolisolle ei ole määrätty tuloveroa tai se ei riitä 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten tekemiseen, tehdään vähennykset tai vähennetään puolison tuloverosta vähentämättä jäänyt määrä toisen puolison tuloverosta.

65 §

(Poist.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1986

Irma Rosnell

III

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on johdonmukaisesti vaatinut, että rahanarvon muutoksiin perustuvat inflaatiotarkistukset tulee tehdä vuosittain kaikkiin tulo- ja varallisuusverolain vähennyksiin, jotta vähennysten reaaliarvo säilyisi eivätkä vähennykset menettäisi merkitystään. Tähän hallituspuolueet eivät ole suostuneet. Vaalien lähestyessä hallitus nyt esittää viivästyneiden inflaatiotarkistusten tekemistä useampiin vähennyksiin kuin aikaisemmin. Samalla hallitus siis myöntää, että kansalaisille sallitut vähennykset ovat viime vuosina olleet alhaisempia kuin niiden olisi pitänyt olla. Hintatason muutoksiin perustuvia tarkistuksia tehdessään hallitus ei ole ollut johdonmukainen vaan eräitä vähennyksiä ei esitetä tarkistettavaksi. Tämän vuoksi esitämme eräitä rahanarvon perustuvia tarkistuksia. Lisäksi tulee eräisiin TVL:n säännöksiin tehdä korjauksia.

Kotitaloustyöntekijän palkan verovähennysoikeus

Kokoomus on esittänyt kotitaloustyöntekijän palkkakustannusten verovähennysoikeutta jo vuodesta 1968 alkaen. Vuoden 1984 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä eduskunta esitti kokoomuksen vaatimuksesta, että asiaa on selvitettävä. Toistaiseksi ei mihinkään toimenpiteisiin ole ryhdytty, vaikka jopa jotkut hallituspuolueet ovat väittäneet suhtautuvansa asiaan myönteisesti.

Kotitaloustyöntekijän työnantajana perheen on maksettava palkan ohella sosiaaliturva-, työeläke- ja tapaturmavakuutusmaksut. Usein kotitaloustyöntekijälle kuuluvat myös luontaisedut, kuten ateria ja asunto, jotka perhe joutuu omista nettotuloistaan kustantamaan. Työntäjän oikeuksia perhe ei kuitenkaan saavuta. Muiden työnantajien oikeuksista poiketen sillä ei ole oikeutta vähentää palkkakustannuksia verotuksessa.

Lapsenhoitajan palkan verovähennysoikeutta puoltavat useat seikat, joita kokoomus on eri yhteyksissä laajasti tuonut esille. Lasten kotihoito on useissa tapauksissa välttämättömyys, koska päivähoitopaikkoja ei ole riittävästi. Kolme vuotta täyttäneiden, mutta alle kouluikäisten lasten päivähoitopaikoista on erityinen pula.

Verovähennysoikeus auttaisi työnantajaperhetä maksamaan kotitaloustyöntekijälle palkkaa, joka olisi vertailukelpoinen muiden hoitoalojen palkkauksen kanssa. Ammatin arvostus nousisi ja

alalle hakeutuvien määrä lisääntyisi. Verovähennysoikeus olisi myös yhteiskunnalle edullinen vaihtoehto säästyvien työttömyyskorvausten ja kotitaloustyöntekijöiltä saatavien verotulojen muodossa. Samalla uudistus vähentäisi painetta kustannuksiltaan kalliiden kunnallisten päiväkotien perustamiseen.

Kotihoidontukiudistuksen yhteydessä korostettiin perheen valintamahdollisuutta lapsenhoidonjärjestelyissä. Jotta tämä valintamahdollisuus todella toteutuu, on välttämätöntä säätää lapsenhoidajan palkkakustannusten verovähennysoikeus perheille.

Valiokuntakäsittelyssä kokoomuksen edustajat esittivät tekemämme lakialoitteen hyväksymistä. Sen jälkeen kun esityksemme oli hylätty, esitimme keskustapuolueen eduskuntaryhmän tekemän lakialoitteen hyväksymistä, sillä sekin olisi ollut parempi kuin hallituksen esitys. Jälleen kerran keskustapuolue vetäytyi omasta esityksestään, mikä osoittaa, ettei aloite ollut vakavassa mielessä tehty.

Muut yksityiskohtaiset perustelut

Verotuskäytännössä on esiintynyt epä tietoisuutta lapsen kotihoidontuen veronalaisuudesta. Esitetty muutos on tarkoitettu selkeyttämään valitsevaa oikeustilaa. Tarkoituksena on myös rohkaista kuntia kehittämään vaihtoehtoisia kotihoidon tukijärjestelmiä. Tukimuotojen käyttöä rajoittavat edelleenkin kunnan toimialasta voimassa olevat säännöt. (22 § 1 mom. 22 a kohta)

Hallitus ei esitä edes rahanarvon muutokseen perustuvan inflaatiotarkistuksen tekemistä henki- ja henkilövakuutusmaksujen eikä sairauskulujen vähennysoikeuden enimmäismääriin. Kokoomus on johdonmukaisesti vaatinut rahanarvon muutoksiin perustuvien korjausten tekemistä vähennyksiin vuosittain. Tämän vuoksi esittää kokoomuksen eduskuntaryhmä sekä henki- ja henkilövakuutusmaksujen että sairauskulujen vähennysoikeuden enimmäismäärien korottamista. (29 § 1 mom. 4 ja 6 kohta)

Veronmaksukyvyyn alentumisvähennykseen ei ole kokoomuksen vaatimuksista huolimatta suoritettu rahanarvon muutosta vastaavaa vuosittaista inflaatiotarkistusta, vaan vähennyksen enimmäismäärä on pysynyt 3 500 markassa vuodelta 1981 toimitetusta verotuksesta alkaen. Hallitus on nyt vihdoinkin esittänyt vähennyksen enimmäismää-

rän korotettavaksi mutta vain rahanarvon muutosta vastaavasti eli 6 000 markkaan. Koska henkilön veronmaksukyky saattaa esimerkiksi sairauden tai työttömyyden vuoksi alentua todella huomattavasti ja kun kyseessä on harkinnanvarainen vähennys, jonka myöntämisestä ja suuruudesta päättää verolautakunta, eikä vähennykseen oikeutettu saa automaattisesti hyväkseen vähennyksen enimmäismäärää, esittää kokoomuksen eduskuntaryhmä myös vähennyksen enimmäismäärän korottamista. (31 § 1 mom.)

Veronmaksukyvyn alentumisvähennys voidaan tehdä, milloin siihen verovelvollisen ja hänen perheensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityistä syytä. Lainkohdan sisältämän esimerkkiluettelon mukaan erityisiä syitä voivat olla elatusvelvollisuus, työttömyys tai sairaus. Vaikka luettelo ei ole tyhjentävä, ovat mainitut perusteet verotuskäytännössä muodostuneet lähes yksinomaisiksi. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä kotona tapahtuvasta vammaisen tai vanhuksen hoidosta aiheutuneet kustannukset tulisi kohtuullisessa määrin voida nykyistä paremmin ottaa huomioon verotettavaa tuloa vähentävänä seikkana, vaikka kyse ei olisiakaan suoranaisesta laissa säädetystä elatusvelvollisuudesta. (31 § 3 mom.)

Kokoomuksen eduskuntaryhmän vuosia vaatima ja hallituksen vihdoinkin esittämä omaisuustulovähennyksen enimmäismäärän korottaminen erityisesti vuokratulojen osalta ei ole määrältään riittävä. Jotta vuokratulojen vähennysoikeuden korotuksella voitaisiin estää vuokra-asuntomarkkinoilla jatkuvasti esiintyvä vuokra-asuntojen poistuma, tulee vähennystä korottaa tuntuvasti enemmän. Vasta esittämällämme enimmäismäärältään 12 000 markan suuruisella vähennyksellä on toivottu vaikutus sekä poistumaan että uuteen asuntotuotantoon. (32 a § 1 mom.)

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä omaisuustulovähennys tulee tehdä nettoperiaatteen eli omaisuustulosta todellisuudessa syntyneen tulon perusteella. Tämän vuoksi omaisuustulovähennyksen määrää laskettaessa tulisi vähennyksenä ottaa huomioon omaisuustulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot. (32 a § 2 mom.)

Hallituksen esityksen tärkeimpänä lapsiperheitä tukevana uudistuksena hallitus esittää lapsiperheitä tukevan lapsenhoitovähennyksen määrän korottamista (33 § 1 mom. 2 kohta). Esityksen mukaan lapsenhoitovähennys myönnetään vain pienempituloiselle puolisolle, jolloin perhe

ei saa vähennystä lainkaan, ellei molemmilla puolisoilla ole tuloja. Näin ne lapsiperheet, joissa toinen puoliso on jäänyt kotiin hoitamaan lasta, eivät voi tehdä tätä vähennystä. Hallitus on ollut hyvin haluton korottamaan puoliso vähennyksen määrää, sillä vuodesta 1976 lähtien on vähennystä korotettu vain kerran. Tuolloinkin vähennystä korotettiin vähemmän kuin kokoomus oli vaatinut. Tämän vuoksi ja jotta lapsiperheille annettava tuki kohdistuisi oikeudenmukaisesti, esitämme puoliso vähennyksen enimmäismäärän korottamista.

Hallituspuolueiden sopimaa enemmän esitämme myös, että alle 7-vuotiaasta lapsesta saatava vähennyksen korotusosuus ulotettaisiin koskemaan myös kaikkia kotihoidossa olevia alaikäisiä vaikeavammaisia lapsia. (33 § 1 mom. 4 kohta)

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä sekä koulutusvähennys että opiskelijavähennys tulee myöntää lukukauden eikä ainoastaan lukuvuoden kestäneiden opintojen perusteella. Opintoja aloitettaessa tai päätettäessä sekä opintojen keskeytyessä toistaiseksi esimerkiksi asevelvollisuuden vuoksi ei lainkohdissa asetettu seitsemän kuukauden aika täyty eikä verovelvollinen saa lukea hyödykseen osaakaan vähennyksestä. (33 § 1 mom. 5 kohta ja 36 § 1 mom. 4 kohta)

Kunnallisverotuksen lapsivähennys myönnetään vain suurempituloiselle puolisolle. Eräissä tapauksissa saattaa käydä niin, että suurempituloiselle ei muiden vähennysten vuoksi jää verotettavaa tuloa. Pienempituloiselle saattaa kuitenkin jäädä verotettavaa tuloa, mutta hän ei saa siirtää lapsivähennystä tulostaan tehtäväksi. Koska lapsivähennyksen tehtävänä on tasata perheelle lapsista aiheutuvia kustannuksia, tulisi kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä muuttaa vähennys perhekohtaiseksi kuitenkin niin, että vähennys ensisijaisesti tehtäisiin suurempituloisen puolison tuloista. (36 § 1 mom. 2 kohta.)

Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä kunnallisverotuksen invalidivähennyksen suuruutta määrättäessä tulee ottaa huomioon myös eläketulo eikä ainoastaan muu ansiotulo. Invalidivähennys on voitava tehdä myös eläketulosta. Samalla vuodesta 1982 ennaltaan olleen vähennyksen suuruutta on tarkistettava. (36 § 1 mom. 5 kohta ja 4 mom.)

Edellä esittämillämme perusteilla ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 32 a §:n 2 momentti ja 36 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 32 a §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (972/84) ja 36 §:n 4 momentti 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (870/82),

muutetaan (poist.) 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 20 §:n 9 kohta, 22 §:n 1 momentin 17 ja 22 kohta, 28 §:n 1 kohta, 29 §:n 1 momentin 4 ja 6 kohta, 31 §:n 1 momentti, 32 a §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentin 1—5 kohta, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentin 2, 3 (poist.) 4 ja 5 kohta, sekä 3 momentti, 36 a §:n 1 momentti, 37 § ja 48 §:n 3 momentti, 57 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti sekä 65 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentin 6 kohta, 32 a §:n 1 momentti ja 57 §:n 1 momentin 1 kohta 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (972/84), 17 b §:n 2 momentti, 28 §:n 1 kohta, 29 §:n 1 momentin 4 kohta, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 3, 4 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 57 § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (998/85), 20 §:n 9 kohta 29 päivänä marraskuuta 1985 annetussa laissa (897/85), 22 §:n 1 momentin 17 kohta 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (478/81) ja 22 kohta 24 päivänä elokuuta 1984 annetussa laissa (604/84), 36 §:n 1 momentin 5 kohta 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1100/82), 31 §:n 1 momentti ja 33 §:n 1 momentin 2 a kohta 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (845/80), 34 §:n 1 momentti ja 36 a §:n 1 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (111/82) sekä 65 §:n 1 momentti 1 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (913/78), sekä

lisätään lakiin uudet 22 § 1 momentin 22 a kohta, 29 §:n 1 momentin 7 kohta ja 31 §:n 3 momentti seuraavasti:

17, 17 b ja 20 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

22 §

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

(17 ja 22 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

22 a) kunnan lapsen kotona tapahtuvan hoidon tukemiseksi lapsen hoitajalle maksamaa kotihoidontukea,

28 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

4) omasta tai puolisonsa tai lastensa tahti sellaisen kasvattilapsen, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt, henki- tai muusta henkilövaikutuksesta suorittamansa maksut, lukuun ottamatta 5 kohdassa ja sairausvakuutuslaissa tarkoi-

tettuja maksuja sekä kansaneläkevakuutusmaksua, kuitenkin yhteensä enintään 350 markkaa kutakin perheenjäsentä kohti,

6) omia ja perheenjäsentensä sairauskuluja 300 markkaa ylittävältä osalta enintään 1 750 markkaa tai, jos kysymyksessä ovat puoliset, 600 markkaa ylittävältä osalta yhteensä enintään 3 500 markkaa, minkä lisäksi enimmäismääriä on korotettava 550 markalla jokaisesta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt; sekä

7) 80 prosenttia yksinhuoltajan tai vähemmän ansainneen puolison työsuhteessa olevalle lapsenhoitajalleen suorittamasta luontoisetu-arvot sisältävästä bruttopalkasta sekä palkan perusteella maksetuista työnantajan sosiaaliturvamaksusta, työeläkevakuutusmaksusta ja tapaturmavakuutusmaksusta, kuitenkin enintään 2 000 markkaa kuukaudessa edellyttäen, että verovelvollinen on elättänyt verovuonna enintään 7 vuotta täyttänyt lastaan tai kasvattilastaan ja että verovelvolliselle tai hänen aviopuolisolleen ei makseta kotihoidontukea eikä lapsi ole kunnallisessa päivähoidossa.

31 §

Jos verovuonna Suomessa asuneen henkilön veronmaksukyky hänen ja hänen perheensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityisistä syistä, kuten elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta olennaisesti alentunut, vähennetään tulosta kohtuullinen määrä, ei kuitenkaan enempää kuin 7 000 markkaa (*veronmaksukykyyn alentumisvähennys*).

— — — — —
Jos verovelvollinen on huoltanut kotihoidossa huollon tarpeessa olevaa vammaista tai ennen verovuoden päättymistä 65 vuotta täyttävää henkilöä, on verovelvollisella oikeus 1 momentissa mainittuun vähennykseen.

32 a §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saatujen osinkojen ja osuuspääoman korkojen taikka kotimaiselta säästöpankilta tahi osuuspankilta saatujen niiden lisärahoitusjoituksille maksettavien korkojen ja muun veronalaisen koron sekä muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saadun vuokratulon perusteella yhteensä 12 000 markkaa, kuitenkin enintään edellä tarkoitettujen tulojen yhteismäärän (*omaisuustulovähennys*). Vähennyksen perusteena otetaan kuitenkin huomioon muita tässä pykälässä tarkoitettuja tuloja kuin vuokratuloja enintään 6 000 markkaa (*poist.*)

33 §

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

(1, 2, 2 a ja 3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

4) 7 000 markkaa, jos verovelvollisen puolisoilla ei ole veronalaista tuloa, tai jos puolisoilla on tällaista tuloa, saa se puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi, vähentää 7 000 markkaa vähennettynä 25 %:lla toisen puolison tulon määrästä, kuitenkin niin, että vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 5 000 markalla, jos verovelvollinen on elättänyt verovuonna enintään 7 vuotta täyttäneitä lastaan tai kasvattilastaan, tai sellaista alaikäistä lastaan, josta kunta suorittaa sosiaalihuoltolain (710/82) nojalla valtakunnallisen suunnitelman puitteissa vaikeavammaisen lapsen hoitotukea (*puolisovähennys*),

5) 900 markkaa *lukukautta kohden* jokaisesta verovuonna elättämästään sellaisesta lapsestaan tai kasvattilapsestaan, joka ennen verovuoden alkua on täyttänyt 16 vaan ei 18 vuotta ja joka *lukukauden aikana on vähintään kolmen* kuukauden ajan saanut säännöllistä ja täyttä opetusta peruskoulussa, lukiossa, iltalukiossa, ammattikoulussa, korkeakoulussa tai muussa niihin verrattavassa oppilaitoksessa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*koulutusvähennys*),

34 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

— — — — —
 2) jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, yhdestä tällaisesta lapsesta 3 100 markkaa, kahdesta 6 400 markkaa, kolmesta 9 900 markkaa ja neljästä 13 600 markkaa sekä jokaisesta sitä useammasta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta lisäksi 3 900 markkaa, kuitenkin niin, että vähennys *on perhekohtainen*, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennys myönnetään ensisijaisesti sille puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*lapsivähennys*),

(3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

4) 1 800 markkaa ansiotulostaan *lukukautta kohden*, jos hän on *lukukauden aikana* vähintään *kolmen* kuukauden ajan saanut säännöllistä ja täyttä opetusta peruskoulussa, lukiossa, iltalukiossa, ammattikoulussa, korkeakoulussa tai muussa näihin rinnastettavassa oppilaitoksessa (*opiskelijavähennys*), sekä

5) 3 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittaman osuuden 3 000 markasta (*invalidivähennys*). Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen

perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvolinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

— — — — —

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

36 a, 37, 48, 57 ja 65 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1986

Kimmo Sasi
Pentti Mäki-Hakola

Pertti Salolainen
Pirjo Rusanen